

МАТЕМАТИКА — ЦЕ ЦІКАВО

Ділові ігри на уроках математики

Мирослава ДОЛИНЮК, викладач методики навчання математики, Бродівський педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича, Львівська обл.

“Серед усіх наук, що відкривають людству шлях до пізнання законів природи, наймогутніша, найвеличніша наука — математика”, — так писала Софія Ковалевська понад сто років тому. Справді, отримані дитиною на уроках математики знання можуть прислужитися їй у різних сферах життя.

Тож у яке русло педагогові слід спрямовувати зусилля, аби успішно формувати математичну грамотність учнів? Один з напрямів такої діяльності окреслює автор.

За новим Державним стандартом початкової освіти, мета математичної освітньої галузі — формування математичної та інших ключових компетентностей, розвиток мислення, здатності розпізнавати й моделювати процеси й ситуації з повсякденного життя, які можна розв’язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір. Реалізувати це практично неможливо в умовах традиційного навчання, тому перевагу варто надавати методам активного навчання, серед яких особливе місце посідає ділова гра.

Ділова гра — це імітація ситуації з моделюванням професійної чи іншої діяльності у формі гри за попередньо повідомленими правилами.

Цей метод навчання дає змогу занурити учнів у виробничі ситуації, під час яких необхідно вибрати правильну лінію поведінки, знайти оптимальний шлях розв’язання проблеми, що відповідатиме реальному процесу виробництва, який учні імітують у гри. Школярі вчать самостійно приймати рішення, працювати в групі, знайомляться з різними професіями. У ході гри розвиваються уява й навички критичного мислення школярів.

Під час проведення ділових ігор на уроках математики важливо створити виробничу ситуацію, у якій учень, поставивши себе на місце певного працівника,

відчує значення математичних знань у виробничій діяльності за цим фахом, самостійно оволодіє необхідним практичним матеріалом, застосує отримані знання на практиці.

Етапи організації ділової гри:

- 1. Підготовка** — розробка й організація гри (складання сценарію і плану ділової гри, підготовка її загального опису, матеріального забезпечення, постановка проблеми, розподіл ролей, формування груп, консультації, визначення змісту інструктажу і його проведення).
- 2. Проведення** — групова робота над завданням і міжгрупова дискусія (опрацювання інформації, тренінг, мозковий штурм, презентація і захист результатів).
- 3. Аналіз і узагальнення** (вихід з гри, рефлексія, аналіз, оцінювання роботи, висновки й узагальнення, рекомендації).

Визначальними при проведенні ділових ігор є такі чинники: математична підготовка учнів, розуміння ними мети й механізму гри, зацікавлення в отриманні результату, а також професійна компетентність учителя.

Основні вимоги до організації й проведення ділових ігор

1. Завдання слід наповнити зрозумілим для учнів, реальним практичним змістом і пов’язати з відповідними цілями уроку.

2. Треба чітко розуміти особливості змодельованої ситуації, вміти швидко перевіряти отримані результати.
3. Під час гри варто стежити, щоб учні не перевтомлювалися і не втрачали інтересу до гри.
4. По завершенні гри треба обов'язково провести рефлексію.

На уроках математики можна проводити ділові ігри, пов'язані з виробництвом, економікою та бізнесом, банківською справою, екологією. Розглянемо кілька конкретних прикладів.

“Туристичне агентство”

Тема. Дії з багатоцифровими числами. Задачі на знаходження дробу від числа.

Педагог з'ясовує значення слів “агентство”, “туристичне агентство” й повідомляє, що на уроці учні будуть працівниками туристичних агентств.

Діти об'єднуються у 3 групи. Кожна обирає “директора агентства” і до одної із запропонованих педагогом назв агентств — “Арій”, “Мандри” і “Глобус” — придумує й малює емблему.

“Туристичні агентства” мають підібрати клієнтам екскурсію до Венеції. Розповідь про місто вчитель або діти готують заздалегідь у формі проєктів. Після цього кожна група отримує завдання.

Орієнтовний зміст завдань для груп

“Арій”

1. Організувати й прорахувати вартість екскурсії до Венеції для сім'ї з 4 осіб (батько, мати, діти віком 1 і 7 років).
2. Транспорт: літак.
3. Кількість днів: 2.
4. Проживання: тризірковий готель, сімейний номер.
5. Екскурсії: 2.

Ціна квитка Львів — Венеція

Категорія квитка	Вартість авіаперельоту	Вартість проїзду автобусом
дорослий	3200 грн	2400 грн
діти до 2 років	$\frac{1}{10}$ вартості квитка для дорослого	$\frac{1}{2}$ вартості квитка для дорослого
діти від 2 до 12 років	$\frac{1}{2}$ вартості для дорослого	$\frac{1}{2}$ вартості квитка для дорослого

Ціна проживання в готелі за 1 добу

Категорія готелю	1 дорослий	1 дорослий + 1 дитина	2 дорослих + 1 дитина (сімейний)	2 дорослих + 2 дітей (сімейний)
★★★★★	5 000 грн	7 200 грн	9 000 грн	13 000 грн
★★★★	900 грн	1 110 грн	1 500 грн	1 900 грн
★★★	720 грн	780 грн	960 грн	1 200 грн
★★	420 грн	600 грн	810 грн	1 070 грн

Екскурсії:

1. *Оглядова екскурсія*
780 грн з дорослого.
630 грн з дитини від 6 років.
Безкоштовно для дітей до 6 років.
2. *Прогулянка на гондолі протягом 30 хв*
1 800 грн для 6 осіб.

Додатково вчитель пропонує проаналізувати такі запитання, аби за потреби “агентства” могли дати на них відповіді “клієнтам”:

- Які ще витрати можуть виникнути в поїздки?
- Чи вистачить сім'ї грошей, якщо бюджет поїздки становить 25 тис. грн?
- Якщо бюджет поїздки не покриває витрати, то які запропонувати заміни, щоб вкластися в бюджет?

Бібліографія

Інтелектуальні ігри у початковій школі: організаційні та методичні аспекти

Аби забезпечити учням приємне, цікаве, захопливе й, головне, пізнавальне дозвілля, скористайтеся публікацією, поданою в “УПШ”, 2018, № 7. Автор статті розкриває важливі аспекти використання інтелектуальних ігор у роботі з учнями початкової школи:

- принципи та критерії створення команд;
- методичні підходи до проведення ігор, що сприяють розвитку мисленевих процесів;
- особливості організації кожного з етапів гри;
- підходи до відбору завдань і їх зразки.

Придбати журнал можна в редакції: (044) 486-13-32, (067) 504-50-22 або на сайті: upsh.com.ua/2018-7

ОСВІТЯНИ ЛЬВІВЩИНИ — ПЕДАГОГАМ УКРАЇНИ

Зустрічайте у 2019 році спецвипуск журналу, в якому буде представлено **кращий досвід учителів Львівської області**.

У лютневому випуску

- Компетентнісні завдання з математики
- Ситуація успіху як спосіб розкриття здібностей, талантів і можливостей кожної дитини
- Досвід упровадження принципів педагогіки партнерства
- Методичні рекомендації до викладання теми тижня у 2-му класі "Ідеї. Винаходи. Відкриття"
- Гендерно чутливе читання дитячих книжок
- Інклюзивна освіта: робота з дітьми, які мають легку й помірну розумову відсталість, розлади аутичного спектра і синдром Дауна
- Управлінська компетентність працівника закладу освіти
- Реалізація особистісно орієнтованої освітньої програми "Лицем до дитини" у практиці школи
- Педагогічні умови формування громадянськості молодших школярів
- Урок математики з теми "Додавання та віднімання трицифрових чисел. Розв'язування задач на знаходження трьох чисел за трьома сумами"
- Урок німецької мови "Körperteile. Частина тіла"
- Сценарій екологічного заходу "Клекіт, клекіт, клекіт! То летять лелеки!"

ЗАОЩАДЬТЕ до 10%

- 1 Заходьте на сайт upsh.com.ua
- 2 Оформлюйте онлайн-передплату на журнали "УПШ" та "Джміль"
- 3 Щомісяця гарантовано отримуйте надійну методичну підтримку!